

PRIM. DR. STANKO KRSTIĆ (1911-1995) I NJEGOV DOPRINOS U BORBI PROTIV TUBERKULOZE U HRVATSKOJ

STANKO KRSTIĆ (1911-1995) AND HIS
CONTRIBUTION AGAINST TUBERCULOSIS IN
CROATIA

Ivica Vučak¹, Mladen Janeček²

SUMMARY

Surgical procedures were the main means in the hands of phthiseologists when Stanko Krstić joined antituberculosis movement in Croatia in the forties of the last century. His teachers have saved lives of their patients but frequently with severe consequences, leaving those who survived, heavily invalidated. Later he participated actively in mass-radiofluorografic screening campaigns and in BCG vaccination. He has witnessed the significance of the efficient antituberculous, as well as the disappointment caused by the rapid development of resistance to them. His numerous articles prove that his approach to his work with patients was always critical and open-minded. He has seen the falling of the tuberculosis from the first place on the mortality list as well as on the morbidity list in Croatia. For him that was a sign to pulmonology and pulmonologists to turn toward new challenges under the conditions of the changed national pathology.

Key words: tuberculosis, history of medicine, 20th century, Croatia, Slovenia

Današnji stanovnici naselja Arbanasi u Zadru potječu iz male enklave Albanaca - katolika koji su u prvoj polovini 18. stoljeća u nekoliko valova pobjegli pred turskim vlastima i, potpomognuti Vickom Zmajevićem (1670-1745) nadbiskupom zadarskim, rođenim u Peras-

1 Specijalna bolnica za plućne bolesti, Rockefellerova 3, Zagreb, 2 Zavod za plućne bolesti, Klinička bolnica Sestara milosrdnica, Zagreb

Correspondence: Mr. sc. Ivica Vučak, dr. med., Specijalna bolnica za plućne bolesti, Rockefellerova 3, 10000 Zagreb

tu u Boki Kotorskoj, naselili se pod zidinama ondašnjeg Zadra [1]. Tijekom stoljeća te su se obitelji sasvim pohrvatile. "Dični starina" Ante Vukić koji je umro u Arbanasima 13. lipnja 1885. bio je "prvi Arbanas koji je još od početka naših narodnih borbi oduševljeno prigrlio hrvatski barjak" [2].

I za Krstu Krstića koji je školske godine 1899/1900 završio Muško Učiteljište u Arbanasima kod Zadra napisano je "Arbanas rodom no po krvi i osjećaju Hrvat dizao je već kao đak visoko hrvatski barjak" [3,4]. Sudjelovao je u predstavama koje je priređivala skupina mjesnih

diletanata i istaknuo se među glumcima u šali "On je gluh" [5]. U mladosti je surađivao u zadarskoj "Hrvatskoj kruni" don Ive Prodana. Dok je bio učitelj u školi u Lunu na Pagu upućivao je roditelje svojih učenika u bolje načine obradbe zemlje, gojitbe voćki i tova stoke [4]. Kasnije se bio učitelj u mjestima Ugljan, Kali i Kukljica na otoku Ugljanu te u Otoku pokraj Sinja i Sinju [4]. Oženio je Zorku Vukić čija je obitelj također potjecala od prvih doseljenika u Arbanase. U Otoku kod Sinja rođen 26. rujna 1911. godine sin učitelja pučke škole kojem su nadjenuli ime Stanko. U rodno mjesto vratio se učitelj Krstić, sa brojnom obitelji, nakon što je imenovan prvim nadučiteljem dvo-razredne muške opće pučke škole svečano otvorene u Arbanasima 20. studenoga 1916. godine [6]. Stoga je Stanko Krstić proveo dio djetinjstva u Arbanasima i tamo krenuo u pučku školu. Naučio je i arbanaški jezik i koristio se rado njime čitavoga života. Tijekom prvoga svjetskoga rata ljudi u Dalmaciji prolazili su teško iskušenje gladi. Dodatni problem u Zadru je predstavljalo ozračje učestalih sukoba tali-

Dr. Stanko Krstić (1911.-1995.)

janaša i hrvatskog stanovništva, u kojima ni djeca nisu bila pošteđena. Česta meta napada bilo je Učiteljište u Arbanasima, simbol rasadnika obrane hrvatskog jezika i kulture. No ni završetak rata nije donio smirivanje, posebno teško stanje zavladao je u Zadru i okolici raspadom Austro-Ugarske monarhije. Prema prijavi učitelja Krstića Kotarskom školskom vijeću talijanski su karabinjeri početkom prosinca 1918. zaposjeli zgradu muške opće pučke škole u Arbanasima [6]. Ona se, po nalogu školskih vlasti, privremeno smjestila u zgradi Učiteljišta, te je pod upravom Elze Radinović-Radić nastavila djelovati pod imenom "Scuola elementare a lingua croata é Borgo Erizzo" do 20. prosinca 1921. kada je i ona pretvorena u talijansku školu [6]. Potpisom ugovora u Rapallu 12. rujna 1920. Zadar sa okolicom pripao je Italiji, a obitelj učitelja Krstića u kojoj je bilo sedmero djece iselila je, poput mnogih hrvatskih obitelji, iz Arbanasa i Zadra u Šibenik.

U Šibeniku je izbjeglička obitelj učitelja Krstića u prvo vrijeme bila smještena u franjevačkom samostanu, a kasnije su stanovali u predjelu zvanom Crnica. Stanko Krstić je u Šibeniku završio pučku školu i ujesen 1922. godine upisao prvi razred klasične gimnazije u istoj zgradi u kojoj je u Šibeniku od 1909. godine radila reformna realna gimnazija. Pod nazivom Državna gimnazija s hrvatskim nastavnim jezikom u Zadru je utemeljena 1897. godine, a prisilno je premještena (i profesori i učenici) u Šibenik školske godine 1921/1922 [7]. Pored odličnoga uspjeha u školi Stanko Krstić je rado i lijepo pjevao i redovito svirao na orguljama u crkvi. Ispit zrelosti u Velikoj gimnaziji u Šibeniku polagao se 20. i 21. lipnja 1930. godine, a svih 15 kandidata iz klasičnog razreda položili su s uspjehom. Osim pismene zadaće iz hrvatskog ili srpskog na temu "Što nam može pričati Jadran o prošlosti" odgovarali su iz latinskog, grčkog, francuskog i talijanskog jezika [8].

Prirodne znanosti i složene funkcije ljudskog organizma zaokupljale su mladog gimnazijalca Stanka Krstića. Stoga se ujesen 1930. odlučio za studij medicine jer je to bilo najbliže onome što je njega najviše zanimalo. Te je godine njegov najstariji brat Krunoslav Krstić (1905-1987) diplomirao psihologiju i talijanski jezik s književnošću na filozofskom fakultetu u Zagrebu. Iste je godine čitava obitelj učitelja Krstića preselila u Zagreb. Zbilo se to zbog njegova prisilnoga umirovl-

jena nakon što mu je 1930. suđeno u Šibeniku jer je prkoseći zabrani, u razdoblju nakon uvođenja šestsiječanjske diktature, izvjesio hrvatsku zastavu na školi [4].

Nakon promocije na medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 30. lipnja 1936. godine dr. Stanko Krstić je dobio mjesto pomoćnog liječnika najprije u Klenovniku i zatim u Brestovcu. Specijalizaciju iz ftizeologije započeo je radeći uz dr. Kuzmu Tomašića koji je na Brestovcu bio šef liječnik od 1. lipnja 1925. godine [9]. Prve spoznaje o sušici dobio je Stanko Krstić još tijekom studija na predavanjima koja je prof. dr. Vladimir Čepulić (1891-1964) prvi nastavnik ftizeologije na zagrebačkom medicinskom fakultetu držao u Institutu za tuberkulozu na Zelenom brijegu u Zagrebu, Rockefellerova 3. Pomoćni liječnik u Brestovcu dr. Krstić pristupio je 10. veljače 1938. Zboru liječnika Hrvatske u Zagrebu [10]. Dio edukacije proveo je dr. Krstić u lječilištu Klenovnik, a specijalistički ispit iz ftizeologije položio je u Zagrebu 1940. godine. Na Brestovcu je dr. Krstić imao prigode pratiti rad dr. Tomašića koji je endokavitarnu aspiraciju po metodi Monaldija izvedenu 1938. i opisanu 1939. godine u "Zeitschrift für Tuberkulose" učinio 1940. na Brestovcu, prvi u Hrvatskoj [11]. O svojim prvim iskustvima raspravljao je dr. Tomašić na redovitom mjesečnom sastanku hrvatske sekcije za internu medicinu HLZ 4. prosinca 1941. godine nakon predavanja "O aspiracijskoj terapiji kaverna po Monaldiju" kojega je održao dr. Radovan Ivančić, asistent interne klinike u Zagrebu [12].

Sredinom 1941. postavljen je dr. Stanko Krstić, asistent OUZOR-ova lječilišta na Sljemenu za sekundarnog liječnika u VIII položajnoj grupi kod Antituberkuloznog dispanzera u Bjelovaru [13]. Postao je vršitelj dužnosti predstojnika dispanzera i predstojnika odjela za tuberkuloze u tamošnjoj bolnici te je tako imao prigodu samostalno voditi cjelokupnu protutuberkuloznu službu. Među liječnicima pričuvnog stališa primljenim u domobranstvu bio je i poručnik dr. Stanko Krstić iz Bjelovara [14]. Premješten je 8. listopada 1943. dr. Krstić, sekundarni liječnik Državne bolnice u Bjelovaru, k Državnoj bolnici u Gospiću [15]. No u Gospiću nije nikada otišao zbog opasnosti koja je njemu ljevičaru tamo prijela. Uspjelo mu je prebaciti se u Sarajevo odakle je zbog nepoćudnosti otpušten iz vojske pa se vratio u Zagreb

u kojem mu je bila obitelj. Promaknut je 31. prosinca 1943. dr. Krstić za asistenta Državne bolnice u Zagrebu [16]. No već 31. ožujka 1944. premješten je k Državnom lječilištu za tuberkulozu u Iriškom Viencu na Fruškoj Gori (otvoreno 4. srpnja 1926. kao Dječje oporavilište, a pretvoreno 1930. u Lječilište za tuberkulozu djece i odraslih) [17]. Tamo je na mjestu ravnatelja (od siječnja 1942.) zatekao dr. Tomaža Furlana (1901-1961), ranije liječnika u Golniku [18]. Furlana su nje-mačke okupacijske vlasti deportirale iz Slovenije. Od nacističkih prog-ona spasio se sklonivši se, s obitelji, u Nezavisnu državu Hrvatsku u kojoj je, kao ugovorni službenik, imenovan 9. listopada 1943. pri-marnim liečnikom Državnog lječilišta u Iriškom Viencu" pa je s pravom zapisao da mu je bilo "bolje kod Hrvata nego pod Nijemcima" [19]. Dr. Furlan je uveo metodu kirurškog kolapsa u liječenju tu-berkuloze u lječilištu u Iriškom Vencu. U skromno opremljenoj op-eracijskoj dvorani provodili su dr. Furlan i dr. Krstić ekstrapleuralni pneumotoraks, torakoplastiku, torakokaustiku u cilju komplementi-ranja nepotpunih pneumotoraksa. Radili su i drenažu po Monaldiju.

Dolaskom partizanskih jedinica u Iriški Venac priključili su se i dr. Furlan i dr. Krstić narodno-oslobodilačkoj vojsci (NOV) i prešli u par-tizanski sanitet. Dr. Krstić je imenovan načelnikom divizijske bolnice (kasnije MSB) 36. divizije NOV-e [20]. Teške dane i mjesece ratnih operacija na tzv. srijemskom frontu prošao je dr. Krstić kao vojni li-ječnik. Bilo je nužno, u gotovo nemogućim uvjetima, obavljati najra-zličitije kirurške zahvate.

Po završetku rata ostao je dr. Krstić na Odjelu za plućne bolesti u Vojnoj bolnici u Petrovaradinu u koju su 1946. prenešeni oprema kirurške dvorane i instrumentarij iz Lječilišta u Iriškom vencu [18]. Sudjelovao u prvim fluorografskim akcijama u vojsci u Novome Sadu. Dolazeći često u Zagreb, u kojem mu je bila obitelj, uključio se u rad Zbora liječnika. U raspravi nakon predavanja dr. Zvonimira. Güns-bergera "Pneumo-peritoneum u terapiji plućne tuberkuloze" na re-dovitom mjesečnom sastanku Ftizeološke sekcije Zbora liječnika u Zagrebu 27. kolovoza 1948. dr. Krstić je naglasio potrebu češće prim-jene ove metode i važnost selektivnog kolapsa te što veće štednje zdravog parenhima pluća [21]. Na II kongresu ftizeologa u Skopju 1948. izabran je dr. Krstić iz Novoga Sada u povjerenstvo za klasi-

fikaciju tuberkuloze [22]. Sastavio je tablicu za radiološku ocjenu radiofluorografskih snimki koja je bila prihvaćena od stručne javnosti i poznata kao "klasifikacija po Krstiću". Premda je na IX Kongresu ftizeologa u Nišu 1953. prihvaćen zaključak o potrebi dopuna i izmjena dotadašnje klasifikacije rendgenoloških nalaza kod serijskih pregleda prsnoga koša tek je od 1. siječnja 1958. imala započeti primjena nove klasifikacijske sheme prihvaćene od Komisije za borbu protiv tuberkulozu pri Saveznom zavodu za narodno zdravlje i "time je van upotrebe stavljena dotadašnja klasifikacija zvana "Krstićeva" [23].

Po vlastitoj molbi dr. Krstić je 1948. demobiliziran, a zatim dekretom upućen u Sloveniju na funkciju pomoćnika ravnatelja u Saveznome Institutu za tuberkulozu na Golniku. Tamo je od kolovoza 1945. ponovno radio, a od 1948. bio i ravnatelj dr. Furlan. Njemu je, na temelju zajedničkog rada u Lječilištu u Iriškom Vencu, bilo poznato u kojoj će mjeri Krstićevo 8-godišnje iskustvo u kirurškim metodama liječenja bolesnika sa plućnom tuberkulozom pridonijeti razvitku torako-kirurškog centra na Golniku. U razdoblju 1948.-1949. dr. Furlan je obogatio tehniku pneumolize svojom originalnom metodom tzv. "postupne pneumolize" i "dopunske pneumolize" [24]. U Institut je 1949. godine, s nepromijenjenim brojem postelja, primljeno 1372 bolesnika tj. 171 više nego prethodne 1948. godine, a učinjeno 276 operativnih zahvata više [25]. Dr. Krstić je predstavljao Institut na Golniku na prvom poslijeratnom znanstvenom sastanku ftizeologa Hrvatske u Opatiji 3-4. listopada 1949. godine [26]. U raspravi nakon predavanja dr. Ive Drinkovića (1908-1990) pod naslovom "Bronhoskopija u dijagnostici traheo-bronhijalne tuberkuloze" zalagao se za bronhoskopiju prije odluke za veći kirurški zahvat te za sustavno bronhoskopiranje bolesnika s ranim infiltratima bez vidljivog raspada te bolesnika s kompletnim pneumotoraksom u kojih se ne nalazi raspada, a iskašljaj ostaje pozitivan. Sudjelovao je u raspravi i drugog dana nakon predavanja dr. Stanka Dujmušića (1904-1960) koji je uz prikaz rendgenskih snimki govorio o značenju kaustike u kolapsnom liječenju tuberkuloze pluća. Predajući, početkom veljače 1950., u tisak članak o vlastitim iskustvima u primjeni oleotoraksa kod pleuropulmonalne tuberkuloze, najčešće kroničnih tuberkuloznih empijama, dr. Krstić je istaknuo "veliku zahval-

nost nekadašnjem šefu prim. dr. Kuzmi Tomašiću" [27]. Sudjelovao je dr. Krstić i u masovnim akcijama radiofotografiranja pučanstva u Sloveniji s ciljem što ranijeg otkrivanja početnih stadija tuberkuloze pluća.

Primjena streptomicina u liječenju oboljelih od tuberkuloze na Golniku započela je u ožujku 1947. godine i omogućila je veliku radost "Nije pretjerana tvrdnja da se je unutrašnje lice bolničkih odjela potpuno promijenilo od vremena otkad Institut posjeduje dovoljne količine streptomicina za primjenu u najtežim indikacijama. Promjena je tako velika da naši mladi liječnici ne znaju i nikada više neće znati kakav je bio unutarjni izgled jednog lječilišta za plućnu tuberkulozu i kako je katkad bila teška liječnička služba u njemu..." [28]. Od siječnja 1950. izrađivane su u bakteriološkom laboratoriju u Golniku hranjive podloge i iste godine je započeto s određivanjem rezistencije na streptomycin. Nakon početnog oduševljenja dobrim učinkom toga lijeka bilo je važno istraživanje dr. Krstića o problemu pojave rezistencije uzročnika tuberkuloze na streptomycin [29]. U ispitivanjima pojave rezistencije dr. Krstiću je pomagala i supruga koja je i sama publicirala rezultate ispitivanja osjetljivosti bacila tuberkuloze na PAS [30]. Ponukan člancima o dobrom učinku kalij-jodida na liječenje bolesnika s torpidnim i kroničnim oblicima tuberkuloze pluća koji nisu reagirali na streptomycin započeo je dr. Krstić, još u siječnju 1952., davanjem toga preparat nekim svojim bolesnicima. Kasnije će objaviti kritičku evaluaciju vlastitih rezultata postignutih primjenom kalij-jodida u bolničkih bolesnika s kroničnom fibroznom i fibrokazeokavernoznom tuberkulozom ranije bezuspješno liječenim antituberkuloticima [31].

O tri neuspjela vlastita pokušaja speleotomije u Institutu na Golniku 1948. te pet koje je s uspjehom učinio u razdoblju od listopada 1949. do 25. lipnja 1950. govorio je na Golniku na konferenciji ftizeologa Hrvatske i Slovenije 25. lipnja 1950. te o tome objavio preliminarni izvješće [11]. Osvrnuo se i na vlastite rezultate u provedbi drenažu po Monaldiju u razdoblju 1941-1948 (u bolnici u Bjelovaru, na Iriškom Vencu i u vojnoj bolnici u Petrovaradinu). Neke od opisanih 18 bolesnika pratio je i dulje od pet godina. Dolaskom na Golnik imao je dr. Krstić prigodu upoznati postupak "dopunske pneu-

molize" koju je dr. Brunner obznanio 1946. na 33. kongresu švicarskih kirurga, a na Golniku od 1948. godine izvodio dr. Furlan [32]. Na temelju 23 dopunske pneumolize učinjene na Golniku od 1948. do rujna 1950. referirao je dr. Krstić na III ftizeološkom kongresu u Opatiji u listopadu 1950. godine i kasnije taj rad objavio u časopisu "Tuberkuloza" [32]. Na kongresu je čuo i upozorenje o potrebi kritičkog, znanstveno utemeljenog, odnosa prema novim lijekovima (streptomycin i PAS) kod tuberkuloze koje je iznio gost-predavač dr. Marc Daniels (1907-1953), član Britanskog medicinskog savjeta za znanstvena istraživanja [33]. Dr. Krstić je sudjelovao u raspravi o predavanju dr. Dujmušića [34]. U zaključcima rasprave na Kongresu prihvaćen je Krstićev prijedlog o izradi jedinstvene sheme statističkih podataka za prikupljanje materijala o rezultatima liječenja tuberkuloze, a on izabran u odbor zadužen za provođenje te odluke [35]. No nije prihvaćen njegov prijedlog o pneumolizi kao kliničkoj temi narednog kongresa. U veljači 1951. izveo je dr. Krstić na Golniku prvu dekortikaciju s pleurektomijom tj. operacijsko odstranjenje empijske vreće (po Sembu) u Jugoslaviji [24]. Učinio je to po povratku s tromjesečnog usavršavanja u Oslu u Norveškoj. Tamo je asistirao dr. Sembu, čuvenome kirurgu, zagovornika apikolize kod torakoplastike prigodom izvođenja dekortikacija. Posjetio je i poznate torakokirurške ustanove u glavnom gradu Danske. To je usavršavanje uslijedilo nakon putovanja dr. Furlana po ftizeo-kirurškim centrima u Švicarskoj, Danskoj, Švedskoj i Norveškoj omogućenog stipendijom SZO i potporom Komiteta za zaštitu zdravlja FNRJ [36]. Na znanstvenom skupu ftizeologa Hrvatske i Slovenije održanom u Rogaškoj Slatini 10. i 11. studenoga 1951. Godine sudjelovao je dr. Krstić višekratno u raspravi o resekciji i dekortikaciji pluća kod tuberkuloze i tuberkuloznog empijema. [37]. Na poziv dr. Ante Kovačevića (1898-1993) šefa kirurškog odjela Opće bolnice u Dubrovniku u razdoblju 1950 - 1952 učinio dr. Krstić prvu pneumolizu u bolesnika s tuberkulozom pluća u Dubrovniku [38].

Preustrojem zdravstvene službe prestao je 1950. godine Golnik biti Saveznim institutom za tuberkulozu, već je postao Republičkim pa se nakon četiri godine rada u Sloveniji vratio dr. Krstić 1952. godine u Zagreb. Rad u Institutu Golnik bio je značajan i za sazrijevanje dr. S.

Krstića kao borca protiv tuberkuloze, ali i po rezultatima koje je ostvario te objavio u 6 članaka. U Zagrebu, 11 godina otkako je, u vrijeme rata, otišao iz njega dobio je mjesto u Bolnici željezničara za tuberkulozu pluća i plućne bolesti, Jordanovac 104. u kojoj je ravnatelj bio dr. Stanko Ibler. Primljen je dr. Krstić na upražnjeno mjesto kliničkog asistenta na Medicinskom fakultetu. U novu ustanovu donio je svoja iskustva sa Golnika obogaćena onim što je naučio boraveći uz Semba u Oslu. Na zajedničkom sastanku hrvatskih i slovenskih ftizeologa u Zagrebu 14. prosinca 1952. opširno je govorio dr. Krstić, novodošli liječnik u Bolnici za tuberkulozu pluća Jordanovac, o pokušajima rješavanja problema sprečavanja reekspanzije pluća kolabiranog torakoplastikom i pisao u "Tuberkulozi" o poštudnoj torakoplastici s apikolizom (po Sembu) [39]. Intenzivirao je aktivnost u Zboru liječnika Hrvatske. Na godišnjoj skupštini Zbora liječnika Hrvatske u Zagrebu 29. ožujka 1953. založio se dr. Krstić za osnutak, unutar Zbora, posebnog odbora za staleška pitanja te odbora za proslavu 80. obljetnice Zbora [40].

Veliki ugled stekao je prim. dr. Krstić svojim poznavanjem kirurških metoda liječenja tuberkuloze pluća i pleure [12,27,32,39,41,42]. Predavao je na 6. tečaju za usavršavanje ftizeologa na Golniku 4-18. srpnja 1954. godine [42]. I nakon što je 1955. napustio fakultetsko mjesto nastavio je raditi na Jordanovcu kao primarni liječnik. Sudjelovao je u tečaju za edukaciju pneumoftizeologa održanom u Zagrebu 1957. i svoje predavanje "Kirurško liječenje plućne tuberkuloze" objavio u zborniku "Suvremene teme iz ftizeologije" kojega je uredio prof. dr. Mile Budak (1903-1961) voditelj Bolnice za tuberkulozu u Rockefellerovoj 3. u Zagrebu [43]. Za 11. kongres ftizeologa u Portorožu 1958. godine u drugom glavnom pitanju kongresa - vrednovanje kirurškog liječenja bio je 23. svibnja 1958. dr. Krstić suizvjestitelj o temi "Rezultati kolapsoterapije" [44]. Na temelju usporedbe rezultata postignutih metodama kirurške kolapsoterapije u bolesnika s tuberkulozom pluća na Golniku i Jordanovcu prije i nakon uvođenja antituberkulotika pokazao je da "nije daleko dan kad će kirurška terapija kod plućne tuberkuloze biti rijedak izuzetak [45,46]. Na redovitoj glavnoj godišnjoj skupštini ZLH za 1958. godinu održanoj u Zagrebu 26. travnja 1959. godine potaknuo je dr. Krstić pitanje obnove rada

Liječničke komore koja je ukinuta 15. veljače 1946. godine, a po nje-
mu "ne mora svaki liječnik u našoj Republici biti član ZLH, ali bi
morao biti član Komore" [47,48].

U siječnju 1960. godine u za novome izdanju "Suvremenih tema iz
pneumoftizeologije" upozorio je prof. dr. Budak na članak S. Krstića u
prethodnom izdanju u kojem je problem kirurškog liječenja tuberku-
loze bio tako potanko obrađen da je zadržao svoju punu vrijednost i
aktualnost i nakon tri godine [49]. Krstićeva "Definicija i klasifikacija
aktivne i inaktivne tuberkuloze" tiskana je 1960. kao uputstvo br. 1
Stručnog savjeta za tuberkulozu pri Centralnom higijenskom zavodu
u Zagrebu [50]. Na godišnjoj skupštini ZLH 1960. godine izabran je
dr. Krstić u Sud časti Zbora te među članove organizacijskog odbora
II Kongresa liječnika Hrvatske u Zagrebu 14. - 18. travnja 1961. go-
dine, prigodom obilježavanja 20. obljetnice ustanka naroda Jugoslavi-
je [51,52].

Višegodišnji naporan rad dr. Krstića s teškim bolesnicima, svakod-
nevna višesatna izloženost ionizirajućem zračenju pri pregledima ve-
likog broja bolesnika oslabili su njegov organizam i on je 1960. teško
obolio. Liječen je u Klinici za zarazne bolesti, zatim na Klinici za un-
utarnje bolesti KBC Rebro i u KB Jordanovac i konačno u Erlangenu
u Njemačkoj. Protéklo je dvije godine liječenja dok mu se stanje nije
počelo poboljšavati i poboljšalo se do mjere da je mogao nastaviti ra-
diti.

Godine 1964. izabran je dr. Stanko Krstić za predstojnika Zavoda
za plućne bolesti i tuberkulozu u bolnici "Dr. Mladen Stojanović" u
Vinogradskoj ulici na mjesto umirovljenoga dr. Milana Žepića (1900-
1976). Sudjelovao je u radu uredničkog odbora časopisa "Anali Bol-
nice "Dr. M. Stojanović" kojega je 1962. pokrenuo i uređivao doc. dr.
Vladimir Hudolin (1922-1996). Razdoblje u kojem je dr. Krstić
rukovodio Zavodom, proisteklim iz Paviljona za tuberkulozu
otvorenog u rujnu 1957. godine zalaganjem Gradskog odbora Cr-
venoga križa Zagreba, bilo je razdoblje u kojem su se i struka i Zavod
se u značajnoj mjeri mijenjali. Velikim zauzimanjem liječnika i sestara,
ali i sveukupnim promjenama u društvu smanjili su se najprije smrtnost,
a zatim i pobolijevanje od tuberkuloze. Istodobno broj oboljelih

od nespecifičnih plućnih bolesti kao i od karcinoma bronha porastao je i postupno zauzimaao sve značajnije mjesto u preokupacijama pneumoftizeološke struke.

Na Republičkom savjetovanju pneumoftizeologa Hrvatske 17.-18. prosinca 1965. godine govorio je dr. Krstić, u raspravi o temi "Ambulantna i bolnička kemoterapija kroničnog tuberkuloznog bolesnika", o primjeni terekana kao adjuvantnog lijeka pri liječenju tuberkuloze etionamidom te najavio i članak o tome [53]. Bio je jedan od glavnih istraživača u projektu "Sistematska biokemijska, imunobiološka, pulmološka, traheobronhološka, alergološka i radiološka ispitivanja oboljelih od nespecifičnih kroničnih bolesti pluća i respiratornog trakta, koji su u potupku ocjenjivanja invalidnosti" [54]. Taj su projekt ugovorili Republički zavod za socijalno osiguranje SR Hrvatske te Institut za proučavanje i zaštitu uha i dišnih organa u Zagrebu, Republički Zavod za transfuziju krvi u Zagrebu te Zavod za zaštitu zdravlja grada Zagreba, a rezultate svojih ispitivanja iznio je dr. Krstić u predavanju pod naslovom "Medicinski kriteriji u ocjenjivanju radne sposobnosti" na IV Kongresu liječnika Hrvatske priređenom u prigodi obilježavanja 50. obljetnice medicinskoga fakulteta u Zagrebu 13.-17. svibnja 1968. [55]. Upozorio na "relativno veliki broj osiguranika koji su ocijenjeni kao invalidi rada zbog kroničnih nespecifičnih bolesti pluća premda kronične nespecifične bolesti pluća kod tih bolesnika nisu igrale prvostupanjsku ulogu u utvrđivanju stupnja invalidnosti" [56].

Centar za proučavanje i suzbijanje alkoholizma pri Odjelu za neurologiju i psihijatriju Opće bolnice "Dr. M. Stojanović" i Međunarodni savjet za alkohol i alkoholizam SZO organizirali su u Zagrebu međunarodni znanstveni simpozij o alkoholizmu [57]. Na poticaj dr. Krstića održana je 7. listopada 1965. i sekcija "Tuberkuloza i alkoholizam" na kojoj je on izvjestio o povezanosti alkoholizma i tuberkuloze i problemima liječenja [58]. I na drugom Međunarodnom znanstvenom skupu o alkoholizmu što ga je organizirao neuropsihijatrijski odjel OB "Dr. M. Stojanović" u Zagrebu dr. Krstić je sa suradnicima imao 3 referata o povezanosti tuberkuloze i alkoholizma [59]. Temeljem zaključaka rasprave održane 22. listopada 1966. započet je projekt kombiniranog (ftizeološkog, neurološkog i psihijatrijskog) li-

ječenja alkoholičara oboljelih od tuberkuloze što je omogućilo bolje rezultate u liječenju obiju bolesti [60].

U dva četirigodišnja mandata od 1966. do 1974. godine dr. Krstić je obnašao funkciju predsjednika Pneumoftizeološke sekcije HLZ. Na njegov prijedlog utemeljila je Pneumoftizeološka sekcija ZLH godišnju "Dežmanovu nagradu" namijenjenu Antituberkuloznome dispanzeru za rezultate u radu. Skrbio je za redovito održavanje stručnih sastanaka s ciljem kontinuirane daljnje izobrazbe pneumoftizeologa i njihovom osposobljavanju u rješavanju kompleksne patofiziologije dišnog sustava. Sastanci su održavani ne samo u Zagrebu nego i u Osijeku, Petrinji, Ičićima, Opatiji, Banjskim Dvorima, Splitu, Puli, Novom Marofu, Klenovniku, Braču, Stubičkim Toplicama. Uspostavljeni su dobri stručni kontakti sa kolegama okupljenim u društvima pneumoftizeologa u drugim republikama tadašnje države te u susjednim europskim državama. Dr. Krstić je sudjelovao u listopadu 1965. na kongresu ftizeologa u Pragu u Čehoslovačkoj [61]. Na simpoziju posvećenom tuberkulozi starijih osoba u Institutu za tuberkulozu u Srijemskoj Kamenici 10-12. studenoga 1966. predavanjem "Karcinom bronha u konekciji s tuberkulozom kod starijih osoba" sudjelovao je sa suradnicima i dr. Krstić [62,63]. Bio je u radnom predsjedništvu redovne skupštine udruženja ftizeologa na 13. kongresu u Ohridu 10. lipnja 1967. [64]. Na sastanku na Golniku 7. lipnja 1968. izabran je za prvog od tri potpredsjednika užeg kongresnog odbora za pripremu 14. kongresa 1971. u Zagrebu [65]. Na sastanku slovenskih i hrvatskih pneumoftizioloških i alergoloških društava na Bledu 8-9. studenoga 1968. godine izložio je dr. Krstić iskustva s nuspojavama i komplikacijama u liječenju plućnih bolesti kortikosteroidima [66]. Na savjetovanju pneumoftizeologa Hrvatske 13. i 14. prosinca 1968. održao je predavanje "Uloga liječnika opće medicine u antituberkuloznoj službi" [67]. Na osnivačkom sastanku Sekcije za hrvatski medicinski jezik Zbora liječnika Hrvatske u Zagrebu 11. ožujka 1969. prihvaćen je Krstićev prijedlog o obveznom unošenju u Pravilnik o radu Sekcije "nastojanja da se hrvatska medicinska terminologija uvodi u praksu" [68]. Dr. Krstić je dao značajan doprinos raspravi za okruglim stolom posvećenom problemu rezistencije na antituberkulotike održanom na stručnom sastanku pneumoftizeologa Hrvatske 14. lipn-

ja 1969. u Bolnici za plućne bolesti i tuberkulozu u Novom Marofu [69].

Predavanjem dr. Krstića "80 godina Odjela za pulmologiju" na sastanku Sekcije pneumoftizeologa ZLH u veljači 1971. obilježena je obljetnica Odjela za pulmologiju Bolnice "Dr. M. Stojanović". U Zagrebu je 6.- 8. svibnja 1971. godine aktivno sudjelovao na 14. kongresu pneumoftizeologa Jugoslavije, a njegov je prilog objavljen i u zborniku radova toga kongresa [70]. Na skupštini Udruženja pneumoftizeologa, u čijem je radnom predsjedništvu bio, izabran je 8. svibnja 1971. za počasnoga člana Udruženja te u Savjetodavni odbor časopisa "Plućne bolesti i tuberkuloza" [71]. Na 21. golničkom simpoziju u lipnju 1973. referirao je o bolestima medijastinuma i dijafragme, a na 22. savjetovanju u lipnju 1974. o vrijednosti BCG testa u diferencijalnoj dijagnozi sarkoidoze i tuberkuloze [72,73]. Na 13. savjetovanju hrvatskih pneumoftizeologa 22. i 23. prosinca 1974. u Zagrebu u okviru teme "Urgentna stanja u pneumoftizeologiji" referirao je dr. Krstić sa svojim suradnicima o tretmanu hemoptiza [74]. Na temelju rasprave o ocjenjivanju radne sposobnosti plućnih bolesnika održane na tom savjetovanju uredio je dr. Krstić, u suradnji sa dr. Rajkom Pardonom, knjižicu od 30 stranica objavljenu, uz pomoć "Plive", u Zagrebu 1975. godine [75].

Uspostavom suradnje sa pneumoftizeološkim društvima u Austriji, Čehoslovačkoj, Mađarskoj i Njemačkoj ostvareno je sudjelovanje i stranih stručnjaka na sastancima Pneumoftizeološke sekcije HLZ. Pokrenuti su i zajednički godišnji "Hrvatsko - austrijski sastanci" pneumoftizeologa, a na prvome u Splitu 8. i 9. svibnja 1970. je dr. Krstić bio predsjednik hrvatske sekcije [76]. U svibnju 1971. sudjelovao je dr. Krstić s dvije teme "Geänderte Wege der Tuberkulose bekämpfung" i "Wunschbild für ein Lungen Krankenhaus" na 11. kongresu austrijskog društva za tuberkulozu i plućne bolesti te istodobno održanom 15. kongresu južnonjemačkog društva za tuberkulozu i plućne bolesti. Predavanje "Unsere Beobachtungen an die kombinierte zytostatische Therapie der Lungengeschwülste" koje je dr. Krstić održao na zajedničkom sastanku mađarskih i austrijskih pneumoftizeologa uz sudjelovanje pneumoftizeologa Hrvatske u Budimpešti u ožujku 1975. objavljeno je i na mađarskom jeziku [77]. Godine 1976. iz-

abran je dr. Krstić za počasnoga člana Austrijskog pneumoftizeološkog društva. Za zasluge u organiziranju zajedničkih skupova primio je plaketu na IV sastanku pneumoftizeologa Hrvatske i Austrije 1982. godine u Poreču [78].

Na svome odjelu organizirao je dr. Krstić provođenje opsežnih kliničkih ispitivanja mehanizmima djelovanja antibiotika u liječenju upalnih nespecifičnih bolesti pluća [79]. Među prvima je ispitivao vrijednost enzima LDH u pleuralnim izljevima [80]. Zanimala ga je primjena novih metoda u dijagnostici plućnih bolesti [81]. Uporedo sa promjenom pobola okrenuo je svoje zanimanje i dr. Krstić malignim bolestima bronha i pluća [62,63,70,82-85]. Napisao je i nekrolog dr. Žepiću, svome zaslužnome prethodniku na mjestu predstojnika Zavoda [86].

Bio je aktivan društveno-politički radnik, član SK, a biran je za člana Republičkoga odbora za borbu protiv tuberkuloze NR Hrvatske te zastupnik u Socijalno-zdravstvenom vijeću Sabora NR Hrvatske, a za stručni, znanstveni i društveni rad primio je brojna odlikovanja i priznanja [21]. Umirovljen je 1976. godine. Otad je imao više vremena za uživanje u plovidbi barkom i ribolovu u moru oko Božave na Dugome Otoku. Nastavio je sudjelovati u aktivnostima Pneumoftizeološke sekcije ZLH te u radu Sekcije umirovljenih liječnika ZLH. Sudjelovao je i u radu Medicinske akademije ZLH. Prigodom obilježavanja 140. obljetnice osnutka Kliničke bolnice "Dr. M. Stojanović" u Zavodu za plućne bolesti i tuberkulozu uspješno je organiziran dvodnevni stručni sastanak ftizeologa u kojem su sudjelovale kolege iz čitave države [87].

Prim. dr. Stanko Krstić je stupio u borbu protiv sušice u razdoblju kada ftizeolozi nisu imali mnogo šansi protiv tuberkuloze. Glavno oružje bili su kirurški postupci koji su spašavali živote, ali i nerijetko ostavljali teške posljedice invalidirajući preživjele. Aktivno je bio uključen u provođenje masovne radiofluorografije i cijepljenja BCG vakcinom, a od prvih dana i svjedok značenja otkrića djelotvornih antituberkulotika te razočaranja izazvanih spoznajom o brzom razvitku otpornosti uzročnika na njihovu primjenu. Njegovih 50 objavljenih članaka, većim dijelom prethodno podvrgnutih raspravi s kolegama na

sastancima i savjetovanjima pneumoftizeologa, dokazuju da je dr. Krstić svemu pristupao otvorenih očiju i kritički. Doprinio je padu tuberkuloze pluća s prvog mjesta na ljestvici uzroka smrti, a zatim i pobola u Hrvatskoj i za njega je to bio znak nužnog okretanja pulmološke struke novim izazovima promijenjene patologije. Dijelio je optimizam ftizeologa svoje generacije, opravdan radom tijekom prethodna četiri desetljeća, o daljnjem suzbijanju tuberkuloze na putu ka njezinom iskorijenjivanju [88]. No, smanjivanje entuzijazma u pristupu tuberkulozi u Hrvatskoj u slijedećem je razdoblju bitno je usporilo daljnje smanjivanje problema tuberkuloze. Incidencija tuberkuloze, gotovo dvostruko veća od očekivane krajem stoljeća, morala je biti razočaranje za dr. Krstića potkraj života ispunjena radom i rezultatima.

LITERATURA

1. Krstić K. Doseljenje Arbanasa u Zadar. Zadar Zbornik, Matica Hrvatska, Zagreb 1964. str.169-94.
2. Narodni list /Zadar/ 1885;24/44/:3, lipanj 16 (stup. 3).
3. Narodni list /Zadar/ 1900;39/49/:3, lipanj 27 (stup.1).
4. Kolega. Krsto Krstić - in memoriam. Katolik 1933;4:3, studeni 5 (stup. 1-3).
5. Zabava u "Hrvatskoj čitaonici" u Arbanasima. Narodni list /Zadar/ 1900;39/71/:2, rujan 12 (stup. 4).
6. Maštrović Lj. Povijest školstva. Zadar Zbornik, Matica Hrvatska, Zagreb 1964. str. 487-526.
7. Jerolimov Pavle. Pobjeda hrvatskoga jezika. Zagreb 1998, str. 172,149.
8. Livaković I. Šibenska gimnazija 1806-1864-1909-1979. Šibenik 1979. str. 59-61.
9. Tomašić K. Brestovac - 25-godišnjica lječilišta (1909 - 1934). Ars therap 1934;7:164-70.
10. Liječ vjesn 1938; 60;223.
11. Krstić S. Otvoreno liječenje tuberkulozne plućne kaverne. Tuberkuloza 1951;3:336-50.
12. Liječ vjesn 1942;64:26-6.
13. Liječ vjesn 1941;63;326.

14. Zdrav vjesn OS 1943;2:31-32.
15. Liječ vjesn 1943;65:310.
16. Liječ vjesn 1944;66/3/:81.
17. Liječ vjesn 1944;66/4/:106.
18. Atanacković D i Lazić D. Osvrt na pedesetogodišnji rad Bolnice na Iriškom vencu. Saopštenja Instituta za tuberkulozu S. Kamenica 1976;14:4-12.
19. Neubauer R. Furlan Tomaž. Tuberkuloza 1961;13:321-3.
20. Dr. Stanko Krstić. Saopćenja /Pliva/ 1974;20:228.
21. Liječ vjesn 1948;70/11/:422-2.
22. Tuberkuloza 1949;1:147.
23. Nova klasifikacija. Tuberkuloza 1958;10:38-40.
24. Fortič B. Šezdeset godina stručnog rada i razvoja Golnika. Plućne bolesti i tuberkuloza 1981;33:197-215.
25. Furlan T. Grudno-kirurški centar. Tuberkuloza 1950;2:146-51.
26. Midžić S. Naučni sastanak ftiziologa Hrvatske održan u Opatiji 3. i 4.10.1949. Tuberkuloza 1950;2:153-7.
27. Krstić S. Oleotoraks i njegova primjena. Tuberkuloza 1950;2:300-11.
28. Furlan T, Krstić S, Goldman S, Černe P. Naša iskustva u liječenju plućne tuberkuloze streptomycinom. Tuberkuloza 1950;2:3-17.
29. Krstić S, Banić S, Krstić-Arko K. Metode ispitivanja rezistencije tbc bacila na streptomycin i naši dosadašnji rezultati. Tuberkuloza 1950;2:235-45.
30. Krstić-Arko K. Ispitivanje rezistencije tbc bacila na PAS. Tuberkuloza 1952;4:73-83.
31. Krstić S, Horvat-Lovinčić M. Jod u lečenju plućne tuberkuloze. Tuberkuloza 1959;11:232-6.
32. Krstić S. Dopunska pneumoliza. Tuberkuloza 1951;3:206-9.
33. Daniels M. Kritičko stanovište prema novim lijekovima kod tuberkuloze. Zbornik III kongresa ftiziologa Jugoslavije, Medicinska knjiga Beograd 1951, str. 101-5.
34. Krstić S. Diskusija o temi dra Dujmušića: Prilog poznavanju pleuralnih sraštenja. Tuberkuloza 1951;3:290.

35. Zvanični deo kongresa. Zbornik III kongresa ftiziologa Jugoslavije, Medicinska knjiga Beograd 1951, str. 259,256.
36. Furlan T. Sa studijskog putovanja. Tuberkuloza 1951;3:432-6.
37. Žepić M. Znanstveni sastanak ftizeologa Hrvatske i Slovenije. Liječ vjesn 1952;74:79-80.
38. Gjanković H, Ilić I. Kirurgija u Dubrovniku od otvaranja bolnice do danas. Dubrovnik 1968;11:92-104.
39. Krstić S. Problem održanja plućnog kolapsa kod torakoplastike. Tuberkuloza 1953;5:114-25.
40. Glavna godišnja skupština ZLH. Liječ vjesn 1953;75:178-94.
41. Krstić S. Terapija tuberkuloznih pleuralnih empijema. Dekortikacija pluća u liječenju kroničnih tuberkuloznih empijema. Tuberkuloza 1952;4:3-27.
42. Krstić S. Naši pogledi na kirurško liječenje plućne tuberkuloze. Tuberkuloza 1954;6:300-16.
43. Krstić S. Kirurško liječenje plućne tuberkuloze. u Suvremene teme iz ftizeologije, ur. M. Budak, Zagreb 1957, str. 77-106.
44. Tuberkuloza 1957;9:278.
45. Krstić S. Kirurška kolapsoterapija plućne tuberkuloze u okviru suvremenog liječenja tuberkulostaticima. Tuberkuloza 1959;11:167-78.
46. Krstić S. Kirurška kolapsna terapija u okviru suvremenog liječenja plućne tuberkuloze tuberkulostaticima /kongresno priopćenje/. Kratak sadržaj referata XI kongres ftiziologa Jugoslavije, Piran-Portorož 1958, str. 21-3.
47. Redovna glavna godišnja skupština ZLH za 1958. godinu. Liječ vjesn 1959;81:538-64.
48. Odluka o raspuštanju Liječničke komore. Liječ vjesn 1946;68:32.
49. Predgovor. Suvremene teme iz pneumoftizeologije. ur. Budak M, Zagreb 1960. str. 5-6.
50. Krstić S. Definicija i klasifikacija aktivne i inaktivne tuberkuloze. Zagreb 1960.
51. Zapisnik redovite glavne godišnje skupštine ZLH. Liječ vjesn 1960;82:633-58.
52. II Kongres liječnika Hrvatske, Zagreb 14.-18. travnja 1961, Sadržaji predavanja, ZLH Zagreb 1961, str. 9.

53. Ambulantna i bolnička kemoterapija kroničnog tuberkuloznog bolesnika. Suvremene teme iz pneumoftizeologije. ur. Drinković I, Giunio N, Janjić F i Sudić D, Zagreb 1966, str. 11-72.
54. Predgovor. Anali bolnice "Dr. Mladen Stojanović 1968;7/suppl.18/:5-6.
55. Drinković I, Juričić V, Krstić S, Midžić S i dr. Medicinski kriteriji u ocjenjivanju radne sposobnosti kod bronhopulmonalnih bolesti. Simpozijalne teme, ZLH Zagreb 1968, str. 126.
56. Krstić S. Kronične nespecifične bronhopneumopatije. Anali bolnice "Dr. Mladen Stojanović 1968;7/suppl.18/:7-20.
57. K.S. Internacionalni naučni simpozij o alkoholizmu u Zagrebu 1965. godine. Tuberkuloza 1966;18:415-6.
58. Krstić S. Tuberkuloza kod alkoholičara i poteškoće u njenom liječenju. Anali Bolnice "Dr. M. Stojanović" 1966;5:25-35.
59. Krstić S. Tuberkulozni alkoholičar kao socijalno-zdravstveni problem. Zdravstv zaštita 1965;3:21-6.
60. Jakaša Đ. Simpozijum o alkoholizmu u Zagrebu 1966. godine. Tuberkuloza 1967;19:277-8.
61. Krstić S. Utisci sa kongresa čehoslovačkih ftiziologa održanome 10-15. listopada 1965. u Pragu. Ref pneumoftiz lit 1965;serija 3:1.
62. Krstić S, Stojićev M. Karcinom bronha u konekciji s tuberkulozom kod starijih osoba. Program izlaganja održanih na Simpoziju o tuberkulozi starijih osoba. Institut za tuberkulozu - Srijemska Kamenica, 1966.
63. Krstić S. Karcinom bronha u konekciji s tuberkulozom u staračkoj dobi. Saopštenja Instituta za tuberkulozu S. Kamenica 1966;4:
64. Tuberkuloza 1967;19:800.
65. Tuberkuloza 1968;20:192.
66. Krstić S, Mustać M, Stojićev M. Uzgredne pojave i komplikacije u toku terapije plućnih bolesti kortikosteroidima. Tuberkuloza 1969;21:65-72.
67. Savjetovanje pneumoftiziologa Hrvatske 1968. ur. F. Janjić, RZZZZ SRH Služba za proučavanje i suzbijanje tuberkuloze, Zagreb 1969, str.57.

68. Dugački V. Zapisnik Osnivačkog sastanka Sekcije za hrvatski medicinski jezik. Liječ vjesn 1969;91:678-85.
69. Panel diskusija o rezistenciji na antituberkulotike. Saopštenja Instituta za tuberkulozu i grudne bolesti SAPV Sremska Kamenica 1971;9:1-35.
70. Pardon R, Krstić S, Bašić M. Nuspojave i komplikacije kod aktinoterapije karcinoma bronha. Pluć bol tuberkul 1974;26/suppl.2/:367-71.
71. Izvještaj o radu Udruženja između 13. i 14. Kongresa. Pluć bol tuberkul 1974;26/suppl.2/:529-34.
72. Krstić S, Stojićev M, Burgar J, Borić D. Dijafragmalna hernija pod slikom drugovrsnih intratorakalnih bolesti. Anali klin boln "Dr. M. Stojanović" 1976;15:152-7.
73. Krstić S, Burgar-Grubišić J, Stojićev M. Vrijednost BCG testa u diferencijalnoj dijagnozi sarkoidoze i tuberkuloze. Pluć bol tuberkul 1973; 25:70-6.
74. Krstić S, Pardon R, Mustač E, Naš stav u tretmanu hemoptiza. Anali klin boln "Dr. M. Stojanović" 1975;14:102-6.
75. Krstić S, Pardon R. Ocjenjivanje radne sposobnosti plućnih bolesnika. Zagreb 1975.
76. Acketa M. Prvi zajednički sastanak pneumoftizeologa Jugoslavije i Austrije. Pluć bol tuberkul 1970;22:301-3.
77. Krstić S, Pardon R, Stojićev M, Borić D. Megfioyeléseiuk a tudő daganatok kombinalt cytostatikus kezeléssel, Pneumatol Hung 1976;29:58.
78. P. R. Sastanak pneumoftizeologa Hrvatske i Austrije. Plućne bolesti i tuberkuloza 1982;34:125
79. Krstić S, Pardon R. Metaciklin u liječenju bronhopulmonalnih bolesti. Saopćenja /Pliva/ 1974;20:233-9.
80. Krstić S, Mikac-Dević D, Stojićev M, Babić M. Vrijednost ispitivanja aktivnosti izoenzima LDH u citološkoj dijagnozi eksudativnog pleuritisa. Saopštenja Instituta za tuberkulozu S. Kamenica 1975;13:37-45.
81. Pardon R, Dujmović J, Krstić S, Spaventi Š. Scintigrafija u diferencijalnoj dijagnostici kroničnih pneumonija. Pluć bol tuberkul 1971;23:301-6.

82. Krstić S, Pardon R, Stojičev M. Citostatici u liječenju karcinoma bronha, Zbornik radova Trećeg kongresa kancerologa Jugoslavije. Libri oncol 1972;1:525-
83. Krstić S, Mustać E, Pardon R, Stojičev M. Metastatski tumori pluća i pleure. Anali klin bolnice "Dr. M. Stojanović" 1976;15:30-40.
84. Krstić S, Burgar J, Mustać E i Arslanagić H. Plućne metastaze malignih tumora urogenitalnog trakta. Anali Bolnice "Dr. M. Stojanović" 1978;17:99-104.
85. Krstić S, Burgar J, Borić D i Mustać E i dr. Kako se može rano otkriti karcinom bronha. Anali Bolnice "Dr. M. Stojanović" 1978;17:115-21.
86. Krstić S. In memoriam: Prim dr. Milan Žepić. Liječ vjesn 1976;98:671-2.
87. Plućne bolesti 1986;38:20.
88. Ofner E. Značenje Dispanzera u otkrivanju i suzbijanju plućne tuberkuloze. Zbornik radova VI kongresa liječnika Hrvatske, ur. Ž. Poljak, Zagreb 1975.